

STEINFOSS TØMMERRENNE
Herredshuset
4700 VENNESLA

Trondheim, 08.04.2024

Deres ref.:
24SC673E
Ole Petter Omdal

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/9308
24010024

Saksbehandler:
Snorre Ørnulf Stener

Utbetaling av tilskudd - Steinsfoss Tømmerrenne

Vi viser til søknaden datert 20.11.2023 med referansenummer 24SC673E om tilskudd på kr 1 830 000. Vi har behandlet søknaden og gir med dette et tilskudd på kr 1 000 000. Tiltaket som gis tilskudd er "Steinsfoss Tømmerrenne".

Begrunnelsen for vedtaket

Det er søkt om midler til planlegging og besøksforvaltning, kart, skilting og merking, sanitæranlegg, avfallhåndtering og tilrettelegging av adkomststøne.

Vi viser også til foreløpig svar av 31. januar 2024 hvor vi opplyste om at det, på grunn av den endelige budsjett disponeringen for 2024, ville ta noe tid før det ble gitt et svar på søknaden.

Søknaden er behandlet etter Forskrift om tilskudd til nasjonale turiststier § 2 andre ledd. Tildelingen skjer etter en helhetsvurdering av søkers behov og formålet med tilskuddsordningen. Miljødirektoratet tildeler kr 1 000 000 til arbeidet med besøksforvaltning. Dette arbeidet skal prioriteres da det legger premissene for det videre arbeidet i området. Tiltakene: kart, skilting og merking, og tilrettelegging av adkomststøne er ikke prioritert.

I arbeidet med besøksforvaltning må det beskrives hvordan aktuelle tiltak påvirker naturmangfold i samsvar med miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12. Herunder må det i planen gjøres en vurdering av hva som er den beste lokaliseringen og de beste miljøforsvarlige teknikkene av aktuelle tiltak. Besøksforvaltning er langsiktig og helhetlig planlegging for å legge til rette for og styre bruken av et område etter definerte mål. Målet er at både natur- og kulturverdiene, allemannsretten, opplevelsen og sikkerheten blir ivaretatt. Se veileder [Besøksforvaltning i mye besøkte naturområder](#).

Miljødirektoratet forutsetter at tilskuddsmottaker gjør seg kjent med frilufslovens bestemmelser, inkludert tillatelser til innføring av eventuelle betalingsordninger. Søker må også vurdere om det må innhentes nødvendige tillatelser fra offentlig myndighet til å utføre tiltaka og eventuelle tillatelser fra berørte grunneiere/ rettighetshavere.

Utbetaling av tilskuddet

Dato	Beskrivelse	Beløp
------	-------------	-------

10.04.2024	Utbetaling av tilskudd 1/2024	500 000
03.06.2024	Utbetaling tilskudd 2/2024	500 000

Vi utbetaler tilskuddet til konto 3100 08 02436 med betalingsreferanse SOKNAD-24SC673E-OLE
PETTER OMDAL.

Vi stiller følgende krav til rapportering

Leveranse	Beskrivelse	Frist
Delrapport	Delrapport	01.10.2024
Sluttrapport	Sluttrapport om bruken av tilskuddet	15.01.2025

Rapportering skjer i søknadssenteret.

Gi beskjed dersom tiltaket ikke kan gjennomføres som planlagt

Du/dere må umiddelbart gi oss beskjed dersom forutsetningene for å gjennomføre tiltaket endres vesentlig eller faller bort. Det kan for eksempel være at tidsplanen ikke kan overholdes, eller at det oppstår andre tekniske, faglige eller økonomiske endringer.

Lønns- og arbeidsvilkår

Som mottaker av tilskudd er du/dere forpliktet til å sørge for at arbeidstakere som jobber på prosjekter, helt eller delvis finansiert av tilskuddsmidler, ikke har lønns- og arbeidsvilkår som er dårligere enn minstekravene i arbeidsmiljølovgivning og folketrygdlov med tilhørende forskrifter. Dette gjelder også for underleverandører.

Bruken av midlene kan bli kontrollert

Miljødirektoratet og/eller Riksrevisjonen kan kontrollere om tilskuddet er brukt i tråd med betingelsene for å få tilskudd og vilkårene knyttet til tilskuddet.

Miljødirektoratet kan kreve at tilskuddet blir helt eller delvis tilbakebetalt dersom du/dere ikke bruker midlene i tråd med betingelsene og vilkårene.

Du/dere må oppbevare bilagene til regnskapet for tiltaket i tråd med bokføringslovens generelle regler om bilag.

Klagerett

Du/dere kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra du/dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ingunn Margrethe Limstrand
seksjonsleder

Snorre Ørnulf Stener
saksbehandler

Prosjektplan for Steinsfoss Tømmerrenne

Dato 29.08.2024

Innledning

Steinsfoss tømmerrenne i Vennesla og Iveland er et reisemål som sammen med Setesdalsbanen byr på en helt spesiell kombinasjon av natur, friluftsliv, kulturmiljø og historie.

Fra å være en litt skjult perle i mange år, har oppgraderinger, økt markedsføring og oppmerksomhet på sosiale medier ført til at renna har blitt en av regionens mest populære reisemål. Visit Norge har Tømmerrenna som nr. 1 på lista over [Norges ti mest unike fotturer](#), og anslagsvis 50 000 besøkende fra inn- og utland besøker tømmerrenna hvert år.

Områdets unike kvaliteter og opplevelsesmuligheter gir grunn til å tro at antall besøkende vil øke i tiden som kommer.

I dag er de negative konsekvensene av økt besøk begrenset, men dette kan endre seg i fremtiden dersom ikke kommunen sørger for en god besøksforvaltning og reisemålsledelse.

Med besøksforvaltning menes langsiktig og helhetlig planlegging for å legge til rette for og styre bruken av et område etter definerte mål som sikrer at natur- og kulturverdiene, allemannsretten, opplevelsen og sikkerheten blir ivaretatt. Se veileder [«Besøksforvaltning i mye besøkte naturområder»](#) for mer detaljer. Reisemålsledelse innebærer at relevante aktører som Vennesla - og Iveland kommune, grunneiere, vernemyndigheter, kulturminneforvaltning, reiselivet og lokalsamfunnet i fellesskap arbeider med forvaltning og utvikling av et naturbaserte reisemål.

Tømmerrennas opplevelsesverdi, attraksjonskraft og stadig økende besøk gjør at renna bør være en god kandidat til å bli en av de femten stiene som på sikt får status som Nasjonal turiststi (foreløpig er det kun 5). En slik autorisasjon vil i tillegg til god markedsføring, gi muligheter for årlig driftstilskudd fra staten. Et av kravene for å bli nasjonal turiststi er at det må foreligge en helhetlig besøksstrategi. Dette arbeidet er derfor et ledd på veien mot å bli Nasjonal turiststi.

Hva er en besøksstrategi?

En besøksstrategi er en plan for å håndtere besøksrelaterede utfordringer, styre bruken og bidra til en bærekraftig forvaltning av mye besøkte kultur- og naturområder. De viktigste elementene i en besøksstrategi er:

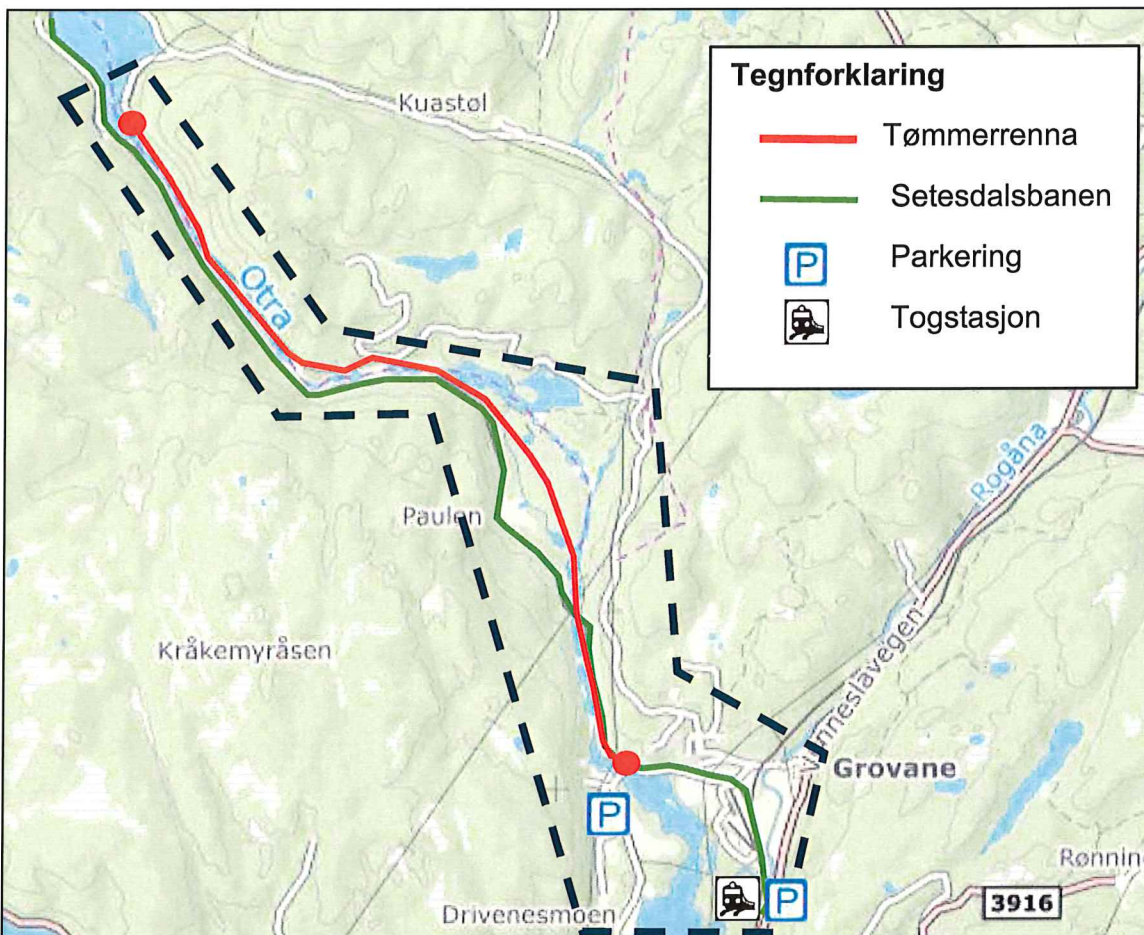
- **Mål** for reisemålet på et overordnet nivå. samt delmål for ønsket utvikling innenfor temaer (besøkende, næringsliv, natur- og kulturverdier, lokalsamfunnet osv.)
- **Kunnskapsoversikt** om besøksmålet, infrastruktur, natur- og kulturverdier, lokalsamfunn, verdiskaping, de besøkende, sikkerhet og risiko m.m.
- **Sårbarhetsanalyse** for å identifisere naturens - og omgivelsens evne og kapasitet til å tåle belastningen av fremtid bruk av området.

- **Strategiske grep** for å nå de definerte målene.
- **Tiltaksplan** med konkrete tiltak som skal gjennomføres som løpende driftstiltak eller som enkeltstående tiltak.

Siden utfordringsbildet og besøksmønstre kan endre seg over tid, bør besøksstrategien revideres med jevne mellomrom. Miljødirektoratet anbefaler at behovet for revisjon vurderes hvert femte år.

For å få et godt grunnlag for arbeidet med besøksstrategi legges det opp til en innledende *mulighetsstudie* der formålet er å gi inspirasjon og ideer til det videre arbeidet med besøksstrategien. Mulighetsstudien, som utarbeides av konsulent i samarbeid med kommunen, vil ta for seg området der renna går, samt Grovane, Steinsfoss, Paulen, Kringsjø og Beiehølen. Ideer i mulighetsstudien skal vises og beskrives ved hjelp av kart, perspektivtegninger og tekst. Det skal legges vekt på at visualiseringene skal være lettlesle og forståelige.

Studieområdet for besøksstrategi og mulighetsstudiet er angitt nedenfor:

Mål for arbeidet

Formålet med besøksstrategien er ta stilling til hvordan Tømmerrenna som reisemål skal forvaltes til det beste for besøkende, næringsliv og lokalmiljø samtidig som at natur og kulturinteressene ivaretas.

Følgende mål skal legges til grunn for arbeidet:

Hovedmål: Tømmerrenna skal være et internasjonalt kjent besøksmål som kjennetegnes av gode og unike opplevelser, helhetlig og trygg tilrettelegging og infrastruktur samt en bærekraftig forvaltning som ivaretar natur, kulturminner og lokalmiljøet.

Delmål:

1. Tømmerrenna har fått status som «Nasjonal turiststi»
2. Tømmerrenna bidrar til vekst i det lokale næringslivet.
3. Tømmerrenna skal kunne ta imot 100 000 besøkende (i høysesongen mai-september) på en måte som er forenelig med natur- og kulturverdier og lokalmiljøet.
4. Tømmerrenna er fremdeles et viktig og populært nærturområde for lokalbefolkningen i Vennesla.
5. Utnytte synergier og gi vekst for omkringliggende turistattraksjoner.
6. Styrke tømmerrennas attraksjon som helårsdestinasjon.

Gjennom arbeidet med besøksstrategier vil det kunne lages mer detaljerte resultat- og effektmål for ulike temaer.

Interessenter, forankring og medvirkning

I arbeidet med besøksforvaltning bør det etableres et bredt samarbeid mellom aktører som har interesser knyttet til området ved Tømmerrenna. Slik blir ulike interesser, ønske og behov fanget opp og vurdert, samtidig som at flere får eierskap til prosessen. God forankring av arbeidet med besøksforvaltning er også viktig for å sikre kontinuitet og videre gjennomføring av tiltak.

Følgene interessenter vurderes som sentrale i arbeidet:

- Berørte grunneiere
- Visit Vennesla
- Visit Sørlandet
- Naboer og lokalmiljø
- Midt-Agder friluftsråd
- Vennesla turstigruppe
- Vennesla næringsforening
- 1. Vennesla speidergruppe
- Vennesla næringsforening
- Vest-Agder museet avd. Setesdalsbanen
- Å Energi

- Iveland kommune
- Agder fylkeskommune (kulturminner, fylkesvei, kulturturisme, reiseliv og friluftsliv)
- Bane Nor (jernbane)
- Statsforvalteren (forvaltningsmyndighet for verneområde, risiko og sårbarhet)
- NVE (flom og tiltak langs vassdrag)

Målgruppe for besøksstrategien

Målgruppen for besøksstrategien er primært Vennesla kommune, aktører som jobber for og med Steinsfoss tømmerrenne som reisemål og lokalmiljø som blir påvirket og berørt av bruken av området.

Aktører og organisering av arbeidet

Arbeidet med besøksstrategien vil bli prosjektorganisert med følgende organisering:

Prosjekteier: Vennesla kommune v/ kommunalsjef Alexander E. Jensen

Styringsgruppe: Enhetsleder for plan og byggesaker, Enhetsleder Park og teknisk, representant for Iveland kommune, styreleder av stiftelsen Steinsfoss tømmerrenne

Arbeidsgruppe: Prosjektleder Ole Petter Omdal (Vennesla kommune), Bård Andreas Lassen (friluftslivsrådgiver i Agder fylkeskommune), Diderik Cappelen (arkitekt og stedsutvikler i Agder fylkeskommune) og Torgeir Haugaa (næringsrådgiver)

Ressursgruppe: Berørte grunneiere, Visit Vennesla, Visit Sørlandet, lokal velforening, Midt-Agder friluftsråd, Vennesla næringsforening, 1. Vennesla speidergruppe, Vennesla næringsforening, Vennesla turistforening, Vest-Agder museet avd. Setesdalsbanen, Å Energi, Iveland kommune, Agder fylkeskommune, Bane Nor, Statsforvalteren i Agder, NVE.

Roller i prosjektet

Prosjekteier er Vennesla kommune v/Alexander E. Jensen. Prosjekteier er prosjektets øverste leder og beslutningstaker, og er ansvarlig for at prosjektet blir planlagt og gjennomført i tråd med rammer og forventninger. Prosjekteier er også ansvarlig for prosjektets økonomiske rammer, og skal bidra til å forankre prosjektet hos eksterne interessenter og ledelsen i kommunen.

Styringsgruppa har overordnet styringsansvar og skal være til støtte for prosjektleder. Styringsgruppa gjør nødvendige beslutninger knyttet til viktige veivalg, mål- og prioriteringskonflikter, strategier og milepælsplan.

Prosjektleder har ansvaret for gjennomføring av prosjektet i henhold til prosjektstyrets beslutninger og vedtatt prosjektplan med tanke på mål, fremdrift, medvirkning og budsjett. Prosjektleder leder arbeidsgruppa, og avgjør hvordan prosjektet skal organiseres og hvordan oppgavene delegeres, fordeles og føles opp underveis. Prosjektleder utarbeider saker for politisk behandling, og er den som fronter prosjektet overfor medier, samarbeidspartnere og andre interesserte. Prosjektleder er ansvarlig for riktig, god og forutsigbar involvering av ressursgruppa underveis.

Arbeidsgruppa følger opp styringsgruppas beslutninger, bidrar til at de tildelte oppgavene i prosjektplanen og fra prosjektleder blir løst innenfor fastsatte tidsfrister. Sentrale oppgaver vil være å utarbeide konkurransegrunnlag for - og kontrahering av konsulenter til gjennomføring av mulighetsstudie, besøksstrategi og tiltaksplan, og samt bidra i utarbeidelsen av disse.

Ressursgruppa skal bidra med innspill underveis innenfor sine interesse- og ansvarsområder, og samtidig bidra til at prosjektet blir godt forankret hos involverte aktører.

Tidsplan

I dette prosjektet legges opp til følgende overordnet tidsplan. Tidspunkt for politisk involvering er vist med rødt.

Oppgave	2024							2025									
	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O
Utarbeide prosjektplan	■	■	■														
Forankring av prosjektplan				●													
Utarbeidelse av konkurransegrunnlag			■	■													
Innhente tilbud fra konsulenter				■	■												
Utarbeide mulighetsstudie						■	■	■	■	■	■						
Utarbeide besøksstrategi									■	■	■	■	■	■			
Høring av besøksstrategi													■	■	■	■	
Vedtak av besøksstrategi med tiltaksplan																■	●

● Politisk involvering

På nåværende tidspunkt er det det satt opp følgende milepæler:

1	Prosjektplan er vedtatt	17.09.2024
2	Tilbudsforespørrelse er sendt ut	01.10.2024
3	Kontrakt er inngått med konsulent	01.11.2024
4	Mulighetsstudie er ferdig og lagt frem for politisk nivå	15.02.2025
5	Utkast til besøksstrategi er ferdig og sendt på høring	01.06.2025
6	Besøksstrategi er vedtatt politisk	15.10.2025

Budsjett og finansieringsplan

Budsjett	
Utarbeide mulighetsstudie og besøksstrategi med tiltaksplan	900 000
Møter, reise og uforutsett	100 000
Egeninnsats Vennesla kommune og Agder fk	250 000

Sum	1 250 000
Finansieringsplan	
Miljødirektoratet (innvilget)	1 000 000
Egeninnsats Vennesla kommune og Agder fk	250 000
Sum	1 250 000

Beskrivelse av videre arbeid med besøksstrategien

Arbeidet med besøksstrategien skal gjennomføres etter følgende hovedopplegg: Arbeidet innledes med innhenting av relevant *kunnskap* (eierforhold, naturverdier, kulturmiljø m.m.)

Når det overordnede kunnskapsgrunnlaget er på plass gjennomføres en *mulighetsstudie*. Mulighetsstudien skal ta for seg selve tømmerrenna samt tiliggende områder – herunder blant annet gamle Grovane stasjon, «nye» Grovane stasjon, parkeringsplassen ved starten av tømmerrenna, og området ved Kringsjå kraftverk.

Mulighetsstudien skal ta utgangspunkt i de overordnede målsetningene for prosjektet og skal stikkordsmessig belyse blant annet følgende:

- Parkering/atkomstforhold
- Forbindelse for myke trafikanter mellom gamle Grovane stasjon og tømmerrenna
- Logistikk knyttet til eventuelt kombinert bruk av Setesdalsbanen og tømmerrenna
- Muligheter for etablering av et eventuelt publikums-/formidlingsbygg
- Formidling av natur- og kulturverdier langs renna
- Muligheter for tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne
- Bruk av gamle Kringsjå kraftstasjon
- Alternative løsninger for gående der en ikke benytter selve tømmerrenna (Eventuelt enveistrafikk i renna i enkelte perioder)
- Muligheter for naturbasert turisme («Glamping» m.m.)
- Muligheter for mer tradisjonell turisme, herunder bobiloppstilling
- Muligheter for ytterligere tilrettelegging i området (bl.a. kultur-, natur- og friluftsopplevelser, toaletter, søppelhåndtering, sitte- og hvileplasser, gapahuker og bålplasser, utsiktspunkter osv.)
- Muligheter for servering
- Muligheter for sesongvariasjon for bruken av området (økt utnyttelse av skuldersongen og eventuell vinterbruk).

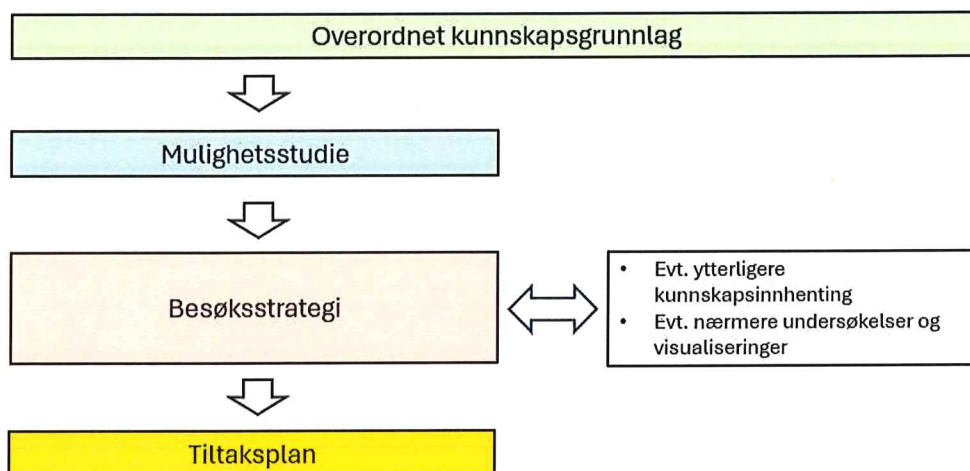
Mulighetsstudien vil gi inspirasjon og ideer til det videre arbeidet med besøksstrategien. Ideer i mulighetsstudien skal vises og beskrives ved hjelp av kart, perspektivtegninger og tekst. Det skal legges vekt på at visualiseringene skal være lettleste og forståelige. Det skal generelt legges vekt på at foreslåtte fysiske løsninger skal ha høy arkitektonisk og estetisk standard – både i seg selv og i forhold til omgivelsene.

Arbeidet med mulighetsstudien og selve besøksstrategien vil til en viss grad kunne gjennomføres parallelt. Mulighetsstudien skal legges frem politisk. Dette for å sikre best mulig politisk forankring av rammene for det videre arbeidet med besøksstrategien.

Det er ingen formelle krav til prosess og medvirkning når det gjelder mulighetsstudier, men det vil bli lagt opp til at privatpersoner (grunneiere), organisasjoner og offentlige myndigheter tas med på råd i prosessen. Det kan også være aktuelt å presentere mulighetsstudien på et folkemøte.

Når mulighetsstudien er gjennomført igangsettes arbeidet med selve *besøksstrategien*. Besøksstrategien vil ta utgangspunkt i Miljødirektoratets veileder «[Besøksforvaltning i mye besøkte naturområder](#)».

Figuren nedenfor viser skjematisk hvordan arbeidet vil bli gjennomført:

Konsulentoppdraget for utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag, mulighetsstudie, besøksstrategi med tiltaksprogram vil bli lyst ut samtidig. Det vil si at det blir en og samme konsulent for hele oppdraget.

Det vil bli stilt krav om at konsulenten har kompetanse og erfaring blant annet innen arkitektur, landskapsarkitektur, trafikk, naturforvaltning og reiseliv.

Videre arbeid

Miljødirektoratets veileder anbefaler at tiltaksplanen revideres hvert år slik at gjennomførte tiltak tas ut og eventuelle nye kan settes inn. Miljødirektoratet anbefaler videre at besøksstrategien revideres omtrent hvert 5. år. Ved behov kan det vise seg nødvendig å justere besøksstrategien oftere.

Finansiering av tiltak i tiltaksplanen må skje gjennom kommunens fremtidige budsjetter og ved å søke eksterne tilskuddsmidler.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 23/00753
Arkivkode
Saksbehandler Ole Petter Omdal

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	17.09.2024	65/24
2 Kommunestyret	26.09.2024	75/24

Prosjektplan for Steinsfoss Tømmerrenne

Kommunestyret har behandlet saken i møte 26.09.2024 sak 75/24

Votering:

Ved votering ble Formannskapets forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak

Formannskapet støtter forslaget om å fortsette arbeidet med besøksstrategien, slik det er beskrevet i «*Prosjektplan for Steinsfoss Tømmerrenne*». Målet med arbeidet er å sikre en bærekraftig utvikling av området og utarbeide en søknad for å oppnå status som Nasjonal Turiststi for Steinsfoss Tømmerrenne.